

Van een zwakke naar een sterke adoptie

Het komt steeds vaker voor dat Nederlandse expats in het land van hun verblijf, bijvoorbeeld China, een buitenlands kind adopteren. Wanneer ze adopteren uit landen als Ethiopië, Haïti, Indonesië, Thailand en Turkije, kunnen dat zwakke adopties zijn. Dit kan later tot problemen leiden, omdat in het Nederlands recht alleen de sterke adoptie wordt erkend.

Er is sprake van een zwakke adoptie als de adoptie tot gevolg heeft dat weliswaar de rechten en plichten van de ouders overgaan op de adoptanten, maar de familierechtelijke betrekkingen met de biologische ouders niet volledig worden verbroken. Bij een sterke adoptie worden alle banden met de biologische familie verbroken.

Landen als Haïti, Thailand en Turkije zijn partij bij het Haags Adoptieverdrag van 1993. Een zwakke verdrags-

adoptie uit een van die landen moet daarom in Nederland van rechtswege worden erkend, ook al kent het Nederlandse recht alleen de sterke adoptie. Maar artikel 10:110 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat een buitenlandse zwakke adoptie als zodanig in Nederland wordt erkend.

Permanent verblijf

Toch is het wenselijk dat de zwakke adoptie wordt omgezet in een sterke, omdat het kind alleen Nederlander

kan worden bij een sterke adoptie¹. Dit is mogelijk. In artikel 10:111 van het Burgerlijk Wetboek is geregeld onder welke omstandigheden een zwakke adoptie kan worden omgezet naar een sterke adoptie. Een struikelblok in het geval van expats is de voorwaarde dat het kind in Nederland de gewone verblijfplaats moet hebben en hier voor permanent verblijf bij de adoptieouders moet zijn toegelaten. Permanent verblijf lijkt nogal ongelukkig te

zijn geformuleerd, wanneer in het geval van een zwakke adoptie aan een adoptiekind een verblijfsvergunning wordt verleend die volgens het vreemdelingenrecht niet permanent is van aard. Een permanente verblijfsvergunning, de zogeheten verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd, kan pas na vijf jaar worden verkregen. Uit de huidige rechtspraak blijkt echter dat permanent verblijf gelukkig niet op deze wijze wordt uitgelegd. De rechtbank Noord-Holland oordeelt in 2013² dat het kind een geldige verblijfsvergunning heeft op grond van gezinshereniging bij de ouders en dat het kind met die verblijfsvergunning permanent bij de adoptieouders mag verblijven. Hiermee is voldoende aannemelijk gemaakt dat het kind voor permanent verblijf bij de adoptieouders is toegelaten.

Toestemming dubbelop

Wel een probleem is dat voor een omzetting van een zwakke naar een sterke adoptie om de toestemming van de oorspronkelijke ouders wordt gevraagd – zelfs als de oorspronkelijke ouders al toestemming hebben gegeven voor de buitenlandse (zwakke) adoptie. Een zogenaamde toestemming dubbelop dus. Zo blijkt uit een uitspraak van de rechtbank Haarlem³ met betrekking tot een Haïtiaans kind dat er al sprake is van een Haïtiaanse adoptie waarvoor de oorspronkelijke ouders hun toestemming hebben gegeven. De Haarlemse rechter vindt dit echter onvoldoende en wil bewijs zien dat de oorspronkelijke ouders ook hebben ingestemd met de Nederlandse, sterke adoptie. De zaak wordt aangehouden totdat een verklaring van de biologische ouders is overgelegd. De rechtbank Dordrecht is in 2010 bijzonder stellig op dit punt⁴. De rechtbank overweegt dat uit het dossier niet blijkt dat de moeder is geïnformeerd over de mogelijkheid dat de adoptie uiteindelijk in Nederland kan leiden tot een sterke adoptie, waarbij de familiebanden tussen het kind en de moeder worden verbroken. Wat men niet weet kan men niet tegenspreken, vindt de

rechter. Daarom kan uit de toestemming voor de Haïtiaanse adoptie niet worden afgeleid dat de moeder het verzoek tot omzetting niet tegensprekt. Dit is anders als de adoptieouders aannemelijk kunnen maken dat de moeder hierover is voorgelicht, maar dat is in dit geval niet gebeurd. De adoptieouders voeren aan dat uit het Haags Adoptieverdrag van 1993 blijkt dat de oorspronkelijke ouders moeten zijn voorgelicht over een sterke adoptie. De rechter wimpelt dit af met het oordeel dat Haïti nog geen partij is bij dit verdrag (Haïti is pas vanaf 1 april 2014 verdragspartij). Uit de mededeling van de adoptieouders dat wellicht andere betrokkenen de relevante informatie kunnen verstrekken, valt af te leiden dat zij kampen met het probleem dat de oorspronkelijke ouders niet eenvoudig meer te vinden zijn. En hier zit dus het obstakel bij de toestemming dubbelop. De achterliggende gedachte van de rechter is te begrijpen, maar zo worden de adoptieouders wel voor het blok gezet.

Voldoende voorgelicht

Opmerkelijk is dat dezelfde rechtbank in Dordrecht in een uitspraak van 2011⁵ het probleem van de adoptieouders als volgt oplost. Ook in die zaak gaat het om een kind uit Haïti. De rechter stelt dat in Haïti het instituut van de omzetting van een zwakke in een sterke adoptie niet bestaat. Daarom is het Nederlandse recht van toepassing. De rechter vindt dat aan alle voorwaarden van het Nederlandse recht is voldaan. De rechtbank Maastricht⁶ lost het probleem op door zich op het standpunt te stellen dat de oorspronkelijke

moeder (vader is onbekend) voldoende is voorgelicht over de omzetting. Immers, zij heeft ingestemd met de zwakke adoptie, het kind afgestaan aan een weeshuis en zij heeft de adoptiezitting bijgewoond. Bovendien is in het adoptiecontract vastgelegd dat de belangen van de adoptieouders prevaleren boven de belangen van de oorspronkelijke familie als er een moment komt dat er een keuze moet worden gemaakt.

Opnieuw adopteren in Nederland

Dit alles doet niets af aan het feit dat de groep Nederlandse expats die tijdelijk buiten Nederland verblijft maar van plan is om in de toekomst met het gezin terug te keren naar Nederland, in de kou blijft staan. Voor deze ouders bestaat niet de mogelijkheid om een zwakke adoptie om te zetten in een sterke. Immers, het kind heeft geen gewone verblijfplaats in Nederland. Het gezin kampt vervolgens met het probleem dat alle gezinsleden een Nederlands paspoort hebben behalve het geadopteerde kind. Dit kan leiden tot allerlei obstakels in verband met reizen en de immigratie naar Nederland. Voor deze groep kan alleen via een tweede, Nederlandse adoptie het Nederlanderschap voor het kind worden geregeld.

Mr. Vera Kidjan is werkzaam bij Everaert Advocaten in Amsterdam. Heeft u juridische vragen over adoptie, e-mail deze dan naar haar: kidjan@everaert.nl of bel: 020-7523217.

¹ Zie artikel 5b lid 1 sub b Rijkswet op het Nederlanderschap 1985

² Rechtbank Noord-Holland 18 december 2013, zaaknr. C/15/202846 / FA RK 13-1515

³ Rechtbank Haarlem 19 februari 2009, zaak-/rekestnr. 147827/2008-2405

⁴ Rechtbank Dordrecht 28 april 2010, zaaknummers 85536/FA RK 10-7273 en 85547/ FA RK 10-7278

⁵ Rechtbank Dordrecht 20 april 2011, zaaknr. 78266/FA RK 08-9063

⁶ Rechtbank Maastricht 25 september 2012, zaaknr. 172944/FA RK 12-760